

Balsiai ir dvibalsiai

Pamokos uždavinys – dirbdami poromis ir grupėse gebės pabraukti tekste balsius ir dvibalsius, surasti diktante bent 7 klaidas, jas ištaisyti ir parašyti 3 patarimus, kaip būtų galima išvengti klaidų.

**Kodėl svarbu taisyklingai tarti ir
rašyti balsius ir dvibalsius?**

Taisyklingai tarti ir rašyti balsius, dvibalsius
svarbu todėl, kad.....

Balsiai

a, ą, e, ę, è,
i, į, y, o, u, ū,
ū

o

Dvibalsiai

ai, au, ui, uo,
ei, ie

eu, oi,
ou, èi

Kaip skirstomi balsiai?

Pagal tarimo trukmę

ilgieji balsiai

tariamai ilgai

ā, ē, ė, i, ō, ū

trumpieji balsiai

tariamai trumpai

ą, e, i, o, u

Trukti
Lupa
Skusti
Gilė

trūkti
lūpa
skusti
gylė (giluma)

Pagal liežuvio poslinkį

priešakinės eilės balsiai

tariant liežuvis pasislenka į burnos priekį

i, i, e, e, e

užpakalinės eilės balsiai

tariant liežuvis atsitraukia į burnos gilumą

ā, ā, ō, ō, ū, ū

Remdamiesi vadovėliu (p.100) užpildykite lenteles

Ilgieji balsiai

Garsai	Raidės	Pavyzdžiai
ā	a, ą	lašas, ąsa
ē	_____ , _____	_____ , _____
ė	_____	_____
ī	_____ , _____	_____ , _____
ō	_____	_____
ū	_____ , _____	_____ , _____

Trumpieji balsiai

Garsai	Raidės	Pavyzdžiai
ą	_____	_____
ę	_____	_____
į	_____	_____
o	_____	_____
u	_____	_____

Pabraukite tekste ilguosius ir trumpuosius balsius, dvibalsius

Trolis pakilo iš savo guolio ir šįsyk
neišgaravo be pėdsakų kaip aną kartą.
Jis lėtai ir išdidžiai ėmė rioglintis
laiptais žemyn. Dėl visa ko nusekiau
jam iš paskos.

Pabraukite tekste **ilguosius**
ir **trumpuosius** balsius,
dvibalsius

Trolis pakilo iš savo guolio ir šįsyk
neišgaravo be pėdsakų kaip aną kartą.
Jis lėtai ir išdidžiai ėmė rioglintis
laiptais žemyn. Dėl visa ko nusekiau
jam iš paskos.

Ištaisykite penktoko Martyno diktantą

Man belyko tik spielioti, ar dėl slaptų pažimių Čėtelis už savo meilę Lietuvai buvo neviešai „pažemintas“, ar ne. Pasižiurėjusi į besišipsantį ir tokį geraširdišką mokino Jarlės veidą, į žvilgsnį, kuriuo jis mane apdovanojo išeidamas iš klasės, pamaniau, kad ne. Tuo įsitikinau, kai, eidamas pro šalį, jis draugiškai patapšnojo per petį, o man nerūpestingai mestelėjo:

– Ateik pas mus į svečius. Žmona tikrai apsidžiaugs. Ji tikrai žyno, kur yra Lietuva, be to, kepa labai skanius piragus.

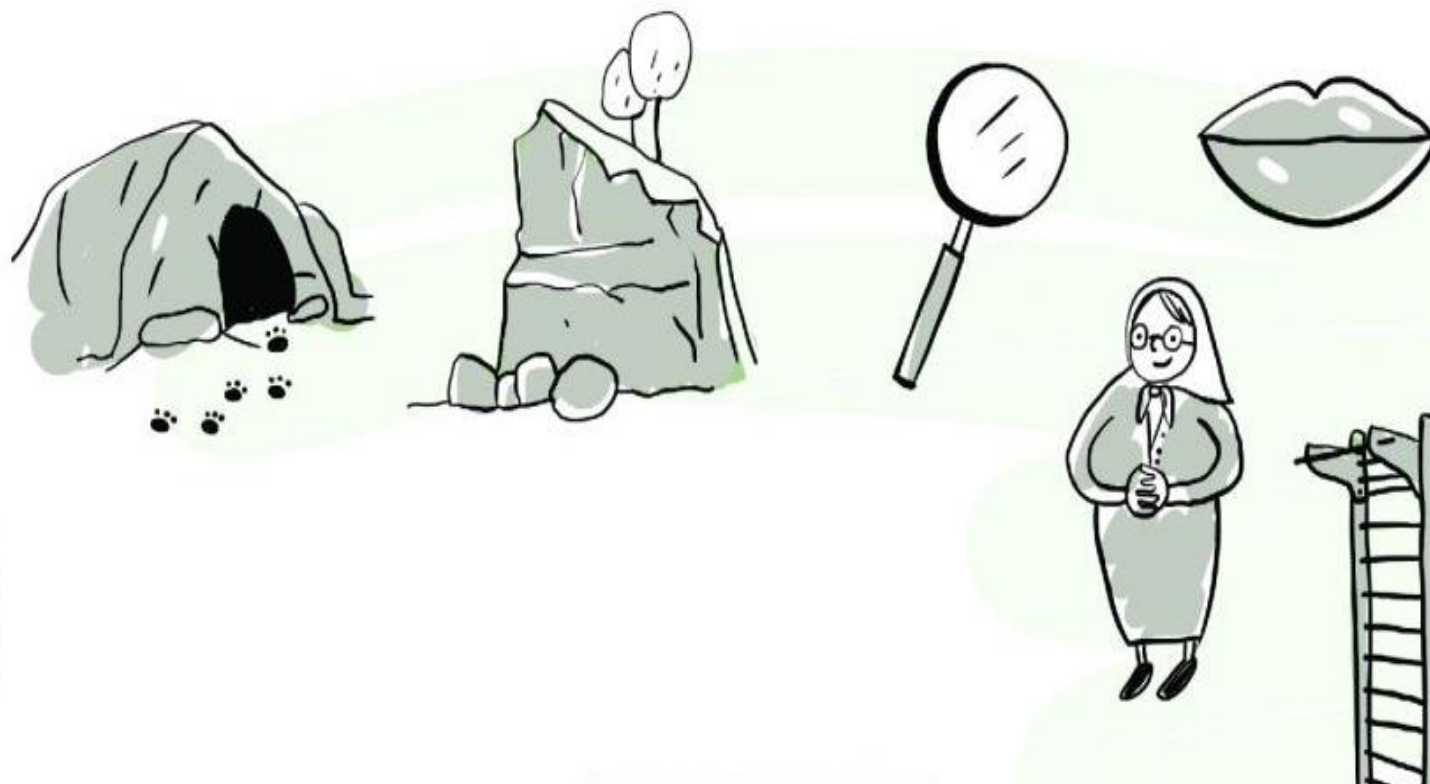
Violeta Palčinskaitė

Ištaisytas diktantas

Man beliko tik spėlioti, ar dėl slaptų pažymių Čėtelis už savo meilę Lietuvai buvo neviešai „pažemintas“, ar ne. Pasižiūrėjusi į besišypsantį ir tokį geraširdišką mokytojo Jarlės veidą, į žvilgsnį, kuriuo jis mane apdovanojo išeidamas iš klasės, pamaniau, kad ne. Tuo įsitikinau, kai, eidamas pro šalį, jis draugiškai patapšnojo Čėteliui per petį, o man nerūpestingai mestelėjo:

– Ateik pas mus į svečius. Žmona labai apsidžiaugs. Ji tikrai žino, kur yra Lietuva, be to, kepa labai skanius pyragus.

**Sugalvokite žodžių, kuriuose balsį
pakeitus dvibalsiu pasikeistų žodžių
prasmę**

Apibendrinimas ir įsivertinimas

Baikite rašyti sakinius:

1. Lietuvių kalboje yrabalsių, jie žymimiraidžių.
2. Trumpieji balsiai tariami.....
3. Ilgieji balsiai tariami.....
4. Dvibalsiai tariami.....
5. Balsius ir dvibalsius svarbu taisyklingai tarti ir rašyti, nes.....

Namų darbas

1. Pasimokyti ilgųjų ir trumpųjų balsių rašybos (žodžių diktantas

http://lietuviu5-6.mkp.emokykla.lt/lt/mo/mokymosi_veiklos/zodziu_diktantas/)

2. EMA užduotys

Papildoma užduotis (kas nori)

3. Atlikti tyrimą: susirasti trisdešimt trumpųjų žinučių/*skype* pranešimų/ žinučių socialiniuose tinkluose ir patyrinėti, kaip rašomi balsiai/dvibalsiai, kokios dažniausiai pasitaikančios balsių ir dvibalsių žymėjimo netinkamomis raidėmis klaidos.